

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

 / А.М. Мамедов /
30 червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"Політологія"

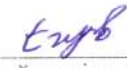
шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва ОПП
	Будівельне та містобудівне право

Розробники

Перегида Є.В. д.п.н., професор,

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання) (підпис)

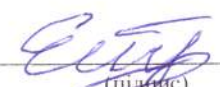
Сгоров В.В. к.і.н., доцент,

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання) (підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і
права

протокол №13 від 30 червня 2023 року

Завідувач кафедри

 (Перегида Є.В.).
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено гарантом освітньої програми «Право»

Гарант ОП

 /Ігор МАМОНТОВ/

Протокол засідання науково-методичної комісії спеціальності «Право» №6
від 28 червня 2023 року

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2023-2024 рр.

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання: заочна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності (ОПП)	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних		у тому числі								
				Разом	Л	Лр	Пз	КП	КР	РГ	р			
081	Право (Будівельне та містобудівне право)	3,0	90	20	6		14				1	3	3	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння студентами основних тенденцій політичного розвитку суспільства, термінологічного апарату політології, закономірностей функціонування політичної влади, основних політичних інститутів та процесів, тенденцій розвитку суспільно-політичних процесів на національному, регіональному та глобальному рівнях, виявлення чинників взаємовпливу політичної та правової систем суспільства, прогнозування впливу суспільно-політичного розвитку на розвиток законодавства, а також впливу правової системи на суспільний розвиток.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі будівництва та цивільної інженерії.
Загальні компетентності	
ЗК04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
Фахові компетентності	
СК06	Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН03	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН07	Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН11	Мати базові навички риторики.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ДПРН2	Знати правові механізми реалізації владних рішень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері містопланування та містобудування.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати

- основний категоріально-понятійний апарат політології;
- концепції політичної влади, ресурси та механізми її здійснення;
- особливості розвитку громадянського суспільства;
- типологію політичних партій та партійних систем;
- основні етнічні групи, механізми формування етнонаціональної свідомості, типологію етнополітичних відносин та процесів;
- структуру політичної свідомості, типологію ідеологій;
- способи утворення політичних еліт;
- механізми формування та функціонування політичного лідерства;
- структуру політичної системи;
- типологію політичних режимів;
- класифікацію форм державного правління та державного устрою;
- типологію політичних процесів;
- основні виборчі системи, виборчі технології;
- концепції розвитку світової політики, основні міжнародні організації.

вміти

- типологізувати політичний режим в країні за відомими ознаками;
- типологізувати форму державного правління та державного устрою за відомими ознаками;
- типологізувати партійну систему в конкретній країні;
- встановити відповідність типу виборчої системи особливостям суспільно-політичного розвитку країни;
- надавати оцінку подіям міжнародної політики, аргументовано прогнозувати розвиток глобальних та регіональних політичних відносин;
- у складі групи розробляти шляхи вирішення актуальної суспільно-політичної проблеми;
- презентувати варіант вирішення суспільно-політичної проблеми, аргументовано дискутувати з представниками інших політичних орієнтацій.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення курсу „Політологія” здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів над першоджерелами та навчально-методичною літературою, написання індивідуальних завдань (курскових робіт), модульного контролю, складання іспиту.

Лекція як провідна організаційна форма навчального процесу вводить в предметне поле політології, знайомить з найбільш важливими проблемами сучасної політичної науки (світової та вітчизняної), забезпечує системність знань. Наявність конспекту лекцій допоможе студентам здобути цілісні знання з опорою на новітні досягнення світової та вітчизняної соціогуманітарної науки. Викладач постійно оновлює, доопрацьовує, систематизує лекційний матеріал, подає його в навчально-орієнтованій інтерпретації.

Практичне заняття – колективна форма аудиторних занять, активний метод перевірки знань, якому передують лекція і самостійне опрацювання студентами першоджерел, посібників, підручників, поточних публікацій в друкованих та електронних ЗМІ, власного конспекту лекцій. Під час семінарів студенти виступають з підготовленими доповідями, беруть участь в обговоренні інших доповідей (дискусії), формулюють запитання, виступають з рецензіями, висловлюють власні оцінки, погляди, демонструють вміння та навички політологічного аналізу новітніх політичних процесів та явищ.

Плани семінарських занять для студентів денної форми навчання всіх спеціальностей охоплюють 10 тем з курсу ”Політологія” і розраховані на 22 годин. Кожна тема містить окремі питання, висвітлення яких розкриває політологічну проблему в цілому. Плани семінарів не дублюють лекційного курсу, а розширюють, конкретизують і доповнюють його.

Для підготовки кожної теми семінарів студентам пропонується список рекомендованої літератури, опрацювання якої дозволить ґрунтовно опанувати відповідну проблематику. Рекомендованою літературою можна скористатися на Освітньому сайті КНУБА, в читальному залі бібліотеки КНУБА, в навчально-методичному кабінеті кафедри політичних наук (ауд. 432). Крім того, бібліотека та навчально–методичний кабінет володіють розгалуженими фондами періодичних видань, ознайомлення з якими допоможе студентам актуалізувати отримані політологічні знання, зокрема вникнути в український політичний вимір.

Під час роботи на семінарі студенти повинні продемонструвати свої знання вільно оперуючи засвоєним понятійно-категоріальним апаратом з політології.

Високу оцінку студент отримує тоді, коли системно логічно висвітлює навчальну проблему своїми словами, користуючись власним конспектом та відповідними записами.

Перші доповіді з питань семінару варто розраховувати на 10 -15 хв., як правило, з трибуни перед аудиторією. Подальше обговорення доповіді включає такі форми участі в семінарі : доповнення, запитання, зауваження,

побажання, розгорнута оцінка. Регламент участі в обговоренні доповіді – до 5 хв.

Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА. Якщо заняття з дисципліни проводить інший викладач, графік консультаційних занять доводиться ним до студентів на початку вивчення дисципліни.

ЗМІСТ КУРСУ

МОДУЛЬ 1. ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ КУРСУ. ПОЛІТИЧНА ВЛАДА І СУСПІЛЬСТВО

Змістовий модуль 1.

Предмет і завдання курсу. Понятійно-категоріальний апарат.

ТЕМА 1. Політологія як наука та навчальна дисципліна

1. Політика як суспільне явище, її роль в житті суспільства.
2. Предмет політології, основні закони і категорії, методи і функції політології.
3. Влада, політична влада, державна влада: визначення, сутність.
4. Механізм здійснення влади, ресурси влади. Легітимність влади.
5. Демократія як спосіб організації суспільно-політичного життя.

Змістовий модуль 2. Політична влада і суспільство.

ТЕМА 2. Громадянське суспільство та політичні партії.

1. Групи в політиці. Групи інтересів. Лобізм.
2. Поняття громадянського суспільства.
3. Політична партія: визначення, партогенез, типи, роль в механізмі здійснення політичної влади.
4. Інституціоналізовані партійні системи, їх типологізація.

ТЕМА 3. Політична свідомість та політична культура. Символічна політика

1. Сутність, структура і функції політичної свідомості.
2. Політична ідеологія, її роль в політиці.
3. Символічна політика.
4. Зміст, структура і функції політичної культури.
5. Політична соціалізація та політична участь.

МОДУЛЬ 2. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Змістовий модуль 3. Політичні інститути

ТЕМА 4. Політична система суспільства та держава.

1. Поняття політичної системи суспільства та її структура, функції, типологія. Особливості політичної системи в Україні.
2. Поняття держави та теорії її походження. Ознаки та функції держави. Органи державної влади.
3. Форми держави.
4. Система регіональної політики та місцеве самоврядування.
5. Політика децентралізації в Україні.

ТЕМА 5. Політичні еліти та політичне лідерство

1. Загальна характеристика, типологія та функції політичних еліт.
2. Політичне лідерство: природа, типологія. Політичне лідерство в Україні: проблеми та перспективи.

Змістовий модуль 4. Політичні процеси

ТЕМА 6. Політичні процеси. Вибори та виборчі процеси.

1. Сутність і структура політичного процесу.
2. Виборчий процес та виборчі системи.
3. Конфлікти та кризи в політичному житті.
4. Політична комунікація: сутність, функції, структура, типологія, рівні.

ТЕМА 7. Міжнародна політика. Світові політичні процеси

1. Міжнародні відносини, міжнародна та зовнішня політика: підходи, визначення, тенденції.
2. Глобалізація як визначальна тенденція світового розвитку. Глобалізм та антиглобалізм.
3. Україна в системі міжнародних геополітичних відносин.
4. Напрями міжнародного співробітництва України в умовах війни.
5. Соціально-політичні та культурні зміни в українському суспільстві в умовах війни.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до

теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Політологія, її місце у системі суспільних наук.
2. Політика як мистецтво можливого/неможливого.
3. Ефективність та легітимність політичної влади.
4. Політична відповідальність: сутність та функції.
5. Характеристика політичного режиму в Україні.
6. Конституційні засади політичної системи України.
7. Інститут президентства у сучасному світі.
8. Представницькі інститути влади: функції і прерогативи.
9. Порівняльний аналіз президентської та парламентської форм правління.
10. Демократія та суспільний розвиток.
11. Державна політика в сфері будівництва та архітектури.
12. Проблеми формування правової держави в Україні.
13. Особливості становлення громадянського суспільства в Україні.
14. Соціальні рухи та їх роль у політичному житті суспільства.
15. Молодіжний рух у сучасній Україні.
16. Партійні системи країн Західної Європи: порівняльний аналіз.
17. Класифікація сучасних політичних партій в Україні.
18. Основні засади та принципи етнополітики демократичної держави.
19. Політико-правові засади інституту національно-культурної автономії.
20. Міжетнічні конфлікти та шляхи їх розв'язання.
21. Проблема політичного лідерства в Україні.
22. Політичний портрет сучасного лідера.
23. Сучасні політичні ідеології.
24. Психологія натовпу та раціональна політична поведінка.
25. Політична соціалізація особистості.
26. Політична культура України.

27. Засоби масової інформації як інструмент соціального представництва.
28. Електронний уряд: сутність, функції та майбутні перспективи.
29. Порівняльна характеристика основних виборчих систем.
30. Виборчі технології.
31. Міжнародна політика та глобальні проблеми сучасності.
32. Глобалізаційні процеси в сучасному світі.
33. Україна в новому геополітичному просторі.
34. Розвиток системи комунікацій та інформаційного впливу в умовах війни з РФ.
35. Міжнародна взаємодія України в умовах війни з РФ.
36. Зміни в управлінні регіонами України в умовах війни з РФ.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість Балів	Критерії
Відмінно	20	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	17	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
Добре	14	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	12	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
Задовільно	10	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Вивчення курсу „Політології” в організаційному плані здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка спрямована на активізацію поглибленого засвоєння студентами політики як соціального явища, сучасних політичних відносин і політичних процесів, діяльності суб'єктів

політики та політичних інститутів і самостійну творчу роботу з формування власної політичної культури.

Рейтингова оцінка з дисципліни – це сума оцінок (балів) усіх видів навчання студентів, які передбачаються навчальною програмою. До них відносяться :

- відвідування лекцій і наявність та якість конспектів лекцій;
- відвідування семінарів та участь в них:
 - а) виступи з доповідями ,
 - б) доповнення доповідей,
 - г) вміння формулювати і ставити питання, вести дискусії
- написання та захист індивідуальних завдань.

Модульний контроль проводиться після завершення практичних занять і здійснюється за навчальними матеріалом, що розглядався в курсі. Формою модульного контролю є письмові контрольні роботи, тестування та усне опитування студентів.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали усі види навчальних робіт, передбачених навчальною програмою.

Студенти, які не пройшли модульний контроль, не допускаються до підсумкового контролю (екзамену).

За дозволом деканату та за згодою кафедри окремі студенти (при наявності необхідної мотивації) можуть в додатковий час спробувати підвищити свій рейтинг модульного контролю.

При оцінюванні знань студентів використовується чотирибальна шкала оцінювання (5, 4, 3,2), яка водночас приводиться у відповідність до європейської шкали оцінювання ECTS за таблицею:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота				Індивідуальне завдання	Тестування	Сума
Модуль 1		Модуль 2				
Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	Змістовий модуль №4			
10	14	14	12	20	30	100

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЯ

1. Сутність і зміст поняття „політика”, роль політики в сучасному житті.
2. Предмет, закони, категорії політології.
3. Політологія в системі соціогуманітарних наук
4. Партійні системи: історичні і політичні умови їх формування, типологія.
5. Форми державного устрою.
6. Форми і види політичної влади. Концепція розподілу влади.
7. Політична система України.
8. Поняття і структура політичної системи.
9. Громадянське суспільство і соціально-правова держава.
10. Поняття політичної культури, її структура і функції.
11. Основні концепції політичних еліт.
12. Політична діяльність, її основні види. Політична участь.
13. Форми державного правління.
14. Держава як основний інститут політичної системи.
15. Правова держава, її критерії.
16. Політичні партії, їх місце та роль у політичній системі суспільства.
17. Типи політичних режимів, їх характерні риси.
18. Типологія сучасних соціальних і міжетнічних конфліктів.
19. Поняття демократії, сучасні концепції демократії.
20. Людина як суб’єкт та об’єкт політики. Політична соціалізація особистості.
21. Сутність, структура і функції політичної свідомості.
22. Сучасні міжнародні відносини. Глобалізація та її соціальні й політичні характеристики.
23. Сутність політичної влади, механізм функціонування.

24. Ресурси політичної влади, їх типологізація.
25. Роль і місце України в сучасній геополітиці.
26. Лібералізм і неолібералізм як політико-ідеологічні доктрини.
27. Консерватизм і неоконсерватизм як ідейно-політичні течії.
28. Партийна система України.
29. Вибори як інститут демократії. Виборчі системи.
30. Демократія як форма і спосіб організації суспільно-політичного життя.
31. Поняття і сутність політичного лідерства.
32. Етнос та нація: визначення, сутність, концепції.
33. Національні інтереси та національна безпека України.
34. Поняття та особливості політичних еліт як суб`єктів політики.
35. Соціал-демократична ідеологія, її роль в політичному житті.
36. Державна символіка сучасної України, її вплив на формування політичної культури.
37. Місце і роль громадських організацій і рухів у політичній системі.
38. Політичні аспекти глобальних проблем. Роль міжнародної політики у їх вирішенні.
39. Сучасна політична еліта України.
40. Політична культура України: особливості та шлях формування.
41. Інститут політичного лідерства.
42. Сучасні виборчі технології.
43. Методи та функції політології.
44. Політична стабільність і політичні ризики.
45. Міжнародна взаємодія України в умовах війни з РФ.
46. Соціально-політичні та культурні зміни в українському суспільстві в умовах війни з РФ.
47. Основні тенденції військової політики України напередодні та в умовах війни з РФ.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.

2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники

Шляхтун П.П. Політологія (історія та теорія): підручник / П.П. Шляхтун. – К.: Центр учбової літ-ри, 2010.

Навчальні посібники

Політологія: навч. посіб. / Є.В.Перегида та ін. – К.: КНУБА, 2012. – 236 с.

Горбатенко В.П. Прикладна політологія: Навч. посібник /В.П.Горбатенко, С.Г.Денисюк, Г.І.Зеленська та ін. В.П. Горбатенко (ред.).- К.: Академія, 2008.

Методичні рекомендації

Політологія: Методичні вказівки для студентів спеціальності «Право». Укладачі: Є.В.Перегида та ін. К.: КНУБА, 2021.

Конспекти лекцій

Перегида Є.В. Презентації лекцій з дисципліни «Політологія». URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589>.

Словники, довідники

Вдовичин І.Я., Угрин Л.Я., Шипунов Г.В. та ін. Сучасна політична лексика: навч. енциклопед. словник-довідник. За наук. ред. Хоми Н.М. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 394 с. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75401/mod_resource/content/1/Сучасна_політична_лексика_Словник_Хоми_2015.pdf (дата звернення: 01.08.2020).

Політична енциклопедія. Редкол.: Ю.Левенець, Ю.Шаповал та ін. – К.: Парламентське видавництво. – 2012.- С. 76-79.

Нормативно-правові акти

Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Закон України від 5 квітня 2001 р. №2365 «Про політичні партії в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2365-14>.

Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038 «Про регулювання містобудівної діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3038-17>.

Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 р. №396-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. №7, 8, 9. Ст. 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення: 01.08.2020).

Монографії, наукові статті

Мироненко П.В. Збочена росія та ознаки Третьої світової війни. Нотатки із щоденника політолога. У 2 частинах. Видання Академії політичних наук України. Київ: Видавництво Політія, 2022.

Мироненко П.В. Спогади про майбутнє. Хроніки війни із щоденника політолога (24.02.2022 – 24.08.2022). Київ: Видавництво Політія, 2022. 700 с.

Вебер М. Покликання до політики. *М. Вебер. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика*. К.: Основи. 1998. С. 11-46.

Левенець Ю.А. Політична наука: параметри раціоналізму. *Історична і політична наука та суспільна практика в Україні*. К.: Парламентське видавництво. 2009.

Політична наука в Україні. 1991–2016 : у 2 т. / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса ; редкол.: чл.-кор. НАН України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М. Кармазіна, д-р іст. наук О. Майборода ; автор передм. О. Рафальський ; відп. ред. і упоряд. М. Кармазіна. — К. : Парлам. вид-во, 2016.

Гьофе Г. Демократія в епоху глобалізації. К.: ППС, 2007. 425 с.

Політологія: Методичні вказівки для студентів усіх спеціальностей та форм навчання /Укладачі: Є.В.Перегуда, В.Л.Згурська, Н.І. Рижко та ін. Вид. III-те, доп. К.: КНУБА, 2013. 37 с.

Політологія: навч. посіб. / Є.В.Перегуда та ін. – К.: КНУБА, 2012. – С. 28-40.

Розвиток форм безпосередньої демократії в Україні: аналіз доцільності та перспектив застосування: аналіт. доп./ [Павленко І.А., Даниляк О.О., Макаров Г.В., Руденко А.В.].–Київ: НІСД, 2019.–65 с. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75228/mod_resource/content/1/Безпосередня_демократія_в_Україні_НІСД_2019.pdf (дата звернення: 01.05.2023).

Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформації : аналіт. доп. / [Яблонський В. М., Бекешкіна І. Е., Гелетій М. М. та ін.] ; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. – К. : НІСД, 2019. – 112 с. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75220/mod_resource/content/1/Громадянське_суспільство_України.pdf

ьке суспільство в Україні Аналітична доповідь 2019.pdf (дата звернення: 01.08.2022).

Держава і церква в Україні-2019: підсумки року і перспективи розвитку відносин: Дослідження Центру Разумкова. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75229/mod_resource/content/1/Релігія та церква в Україні НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75229/mod_resource/content/1/Релігія_та_церква_в_Україні_НІСД_2019.pdf).

Кармазіна М.С. Політичні партії України у процесі виборів Президента України у 2019 р.: кількісно-якісний аналіз участі /М.С. Кармазіна // Наукові записки. – Випуск 1(97). – С. 4 – 31. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103546/mod_resource/content/1/partiiprezidvuyb19.pdf.

Кафарський В.І. Політичні партії та групи тиску: проблеми взаємовідносин та правового регулювання / В.І.Кафарський // Університетські записки. – 2006. - №2 (18). – С. 403-410. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103548/mod_resource/content/1/partiigrupytyisku.pdf.

Корнієнко В.О. Комунікативний потенціал лобі феномену в сучасній українській політиці / В.О.Корнієнко // Вісник Донецького національного університету, Сер.: Політичні науки. – 2016. – С. 92-95. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71717/mod_resource/content/1/Політичне лобіювання як комунікація Корнієнко.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71717/mod_resource/content/1/Політичне_лобіювання_як_комунікація_Корнієнко.pdf)

Лебедюк В. Типологія партійних систем: минуле та сьогодення / В.Лебедюк // Політичний менеджмент. – 2013. - №59. – С. 60-69. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103552/mod_resource/content/1/lebedyuktipologiiapartsystem.pdf.

Перевода Є.В. Політика енергоефективності та енергозбереження як чинник розвитку громадянського суспільства. *Електронний науково-практичний журнал S.P.A.C.E.* 2017. Вип. 4. С. 33-37.

Савчин М. Політичні партії та виборчі системи: спроби конституційної інженерії у контексті сучасного конституціоналізму / М. Савчин // Вісник ЦВК. – 2008. - №3(13). – С. 62-75. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103556/mod_resource/content/1/SavchynPartiivyborchisystemi.pdf.

Тезінг Й. Гофмейстер В. Політичні партії в демократичному суспільстві. – К.: Либідь, 2001.

Трансформація партійної системи: український досвід у європейському контексті / За ред. Ю.Якименка. – Київ: Центр Разумкова, 2017. – 428 с. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103555/mod_resource/content/1/partiidopovidrazumkova.pdf.

Шведа Ю. Політичні партії України: виборчі партії чи виборчі проекти? / Ю.Шведа // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2013. Випуск 3. С. 176-180. – Режим доступу:

http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/103549/mod_resource/content/1/partiivvyborchiproekty.pdf.

Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму / Г.В. Касьянов. – К.: Либідь, 1999. – 352 с.

Націоналізм: Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера [антологія; упоряд. О. Проценко, В. Лісовий] – К.: Смолоскип, 2006.

Перегуда Є., Малкевич А., Семко В., Ксенич А. Мовна політика в Україні : між символічним насиллям та вільним мовним вибором : монографія. К. : «Бескиди», 2017. 207 с. URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Мовна-політика-остаточний-варіант-2.pdf> (дата звернення: 01.05.2023).

Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху / Е. Сміт. Пер. з англ. М.Климчука і Т.Цимбала . – К.: Ніка-Центр, 2006. – 320 с.

Козьма В.В. Природа та механізми включення особистості в політику: політологічний аналіз. *Вісник Донецького національного університету. Серія: Політичні науки.* 2016 С. 13-16. [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71710/mod_resource/content/1/Механізми включення особистості в політику Козьма стаття 2016.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71710/mod_resource/content/1/Механізми_включення_особистості_в_політику_Козьма_стаття_2016.pdf) (дата звернення: 01.08.2020).

Консерватизм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 1998. – 598 с.

Лібералізм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. – Київ: Смолоскип, 2002. – 1126 с

Майданюк В. Ідеологічні відмінності соціальної політики неоконсерватизму та неолібералізму. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії.* 2019. Випуск 24. С. 164-170. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71366/mod_resource/content/1/Неоконсерватизм та неолібералізм.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71366/mod_resource/content/1/Неоконсерватизм_та_неолібералізм.pdf) (дата звернення: 01.08.2020).

Наумкіна С.М., Груєва О.В. Політичний гепенінг у системі акціоністських форм політичної активності. *Вісник Донецького національного університету, Серія: Політичні науки.* 2016. С. 86-91. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71716/mod_resource/content/1/Політичний й гепенінг Наумкіна Груєва 2016.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71716/mod_resource/content/1/Політичний_гепенінг_Наумкіна_Груєва_2016.pdf).

Перегуда Є. В., Гербут Н. А. Візуалізація політичних відносин засобами архітектури. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.* Серія: Політологія / редкол.: А. П. Гетьман та ін. Харків : Право, 2019. № 2 (41). С. 20-37. DOI 10.21564/2075-7190.41.168203 URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Перегуда-та-Гербут-про-візуалізацію-політики-засобами-архітектури.pdf> (дата звернення: 01.05.2023).

Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України : аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Лозовий В. С., Валевський О. Л., Здіорук С. І., Зубченко С. О. та ін.] / за заг. ред. В. М. Яблонського. – Київ : НІСД, 2019. – 144 с. – Режим доступу:

[http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75230/mod_resource/content/1/Політика історичної пам'яті в контексті нацбезпеки НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75230/mod_resource/content/1/Політика_історичної_пам'яті_в_контексті_нацбезпеки_НІСД_2019.pdf).

Ротар Н. Політична участь громадян України в умовах е-демократизації / Н. Ротар. // Політичний менеджмент. – 2006. – №2. – С. 78-92.

Перегида Є.В. Виконавча влада України: політико-правові аспекти модернізації. К.: Логос, 2013. 408 с.

Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності / О.Г.Аркуша, С.О.Біла, В.А.Верстюк та ін.; Гол. ред. В.М.Литвин. – К.: Ніка-Центр, 2008. – С. 618-953.

Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія / Дж. Сарторі. Пер. з 2-го англ. видання. – К.: Арттек, 2001. – 224 с.

Більовський О.А. Державна житлова політика України: проблема соціально-економічної ефективності : аналіт. доп. / О. А. Більовський. – К. : НІСД, 2012. – 136 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75221/mod_resource/content/1/Житлова політика в Україні Монографія 2012.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75221/mod_resource/content/1/Житлова_політика_в_Україні_Монографія_2012.pdf)

Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу : аналіт. доп. / [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2019. – 192 с. – Режим доступу: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75222/mod_resource/content/1/Політика децентралізації в Україні НІСД 2019.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75222/mod_resource/content/1/Політика_децентралізації_в_Україні_НІСД_2019.pdf).

Перегида Є.В., Стойко О.М., Деревінський В.Ф., Семко В.Л., Мамонтов І.О., Місержи С.Д. Політика енергоефективності та енергозбереження як чинник національної консолідації : проблеми формування та реалізації : Монографія. Київ-Тернопіль : «Бескиди», 2018. 203 с. URL: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2019/02/Політика-енергоефективності-та-енергозбереження-як-чинник-національної-консолідації-Монографія.pdf>.

Балабан Р.В. Політичний клас: виклики і ризики / Р.В. Балабан. // Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса. – 2010. – №1(45). – С. 110-120.

Зеров А.А. Конституційний конфлікт як феномен та процес в Україні. – Одеса: Юрид. л-ра, 2008.- С. 236.

Яковлєв Д.В. Політична взаємодія як комунікативний процес: медіатизація, демократизація, раціоналізація: Монографія / Д.В. Яковлєв. – Одеса: Астропринт, 2009. – С.288.

Воронянський О.В. Національний суверенітет: політологічний аспект. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса, Сер.: Політичні науки.* 2017. С. 13-16. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71726/mod_resource/content/1/Національний суверенітет політологічні аспекти Воронянський 2017.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71726/mod_resource/content/1/Національний_суверенітет_політологічні_аспекти_Воронянський_2017.pdf) (дата звернення: 01.05.2023).

Дубов Д.В. Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва : монографія / Д. В. Дубов. – К. : НІСД, 2014. – 328 с. – Режим доступу:

http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75225/mod_resource/content/1/Кіберпростір_в_геополітиці_НІСД_2014.pdf (дата звернення: 01.05.2023)..

Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : НІСД, 2017. – 496 с. – Режим доступу: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/75224/mod_resource/content/1/Світова_гібридна_війна_та_український_фронт_НІСД_2017.pdf.

Інформаційні ресурси

Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. Сторінка кафедри політичних наук. Дисципліна «Політологія (для юристів)». URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2589> (дата звернення: 01.05.2023).

Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2023).

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2023).

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2023).

Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2023).

Сайт «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2023).

Сторінка «Наукова діяльність» кафедри політичних наук і права КНУБА (збірники матеріалів науково-практичних конференцій «Регіональна політика»). URL: http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47972 (дата звернення: 01.05.2023).

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. URL: <https://ipien.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2023).

Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: niss.gov.ua.

Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. URL: idrpan.org.ua (дата звернення: 01.05.2023).

Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/> (дата звернення: 01.08.2020).

Український центр економічних та політичних досліджень ім. О.Разумкова. URL: razumkov.org.ua (дата звернення: 01.05.2023).

Український незалежний центр політичних досліджень. URL: ucipr.org.ua (дата звернення: 01.05.2023).